

smlouvy z důvodu § 879 čís. 4 obč. zák., poněvadž prý byl žalovaný při uzavírání smlouvy ve stavu vylučujícím jeho svobodnou vůli, byla případně vyvrácena již odvolacím soudem. Snaha po umožnění rozvodu, pokud se týče rozluky jest za tohoto stavu věci jen pohnutkou, která podle § 901 obč. zák. nemá vliv na platnost smíru. Není ani podkladu pro názor, že by se smír přičil dobrým mravům, neboť při zamýšleném rozchodu manželů jest smlouva o úpravě majetkových poměrů, po případě o výživném manželky přípustná, ba při dobrovolném rozvodu dokonce nutná.

Čís. 12092.

»Nouzí« podle § 154 obč. zák. jest rozuměti stav, v němž se postiženému nedostává z vlastních prostředků slušné výživy. Chudinská podpora nezabezpečuje ještě slušnou výživu ve smyslu § 154 obč. zák.

Pod pojmem »jmění« nerozumí se jen majetek v užším slova smyslu, nýbrž hospodářská mohoucnost dítěte. Povinnost vyživovati rodiče stihá děti jen potud, pokud by samy neupadly v nouzi. Vyživovací povinnost dětí, je-li jich několik.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 1579/32.)

Žalobu otce, jedenadevadesátiletého starce, požívajícího obecní chudinské podpory, na slabomyslnou dceru, o poskytování přiměřené výživy 120 Kč měsíčně, o b a n i ž š í s o u d y zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Právní pojem »nouze« podle § 154 obč. zák. vymezil nejvyšší soud ve svých rozhodnutích čís. 4705 a 7635 sb. n. s. tak, že jest jí rozuměti stav, v němž se postiženému nedostává z vlastních prostředků slušné výživy; při tom se ovšem nevyžaduje, by rodiče neměli vůbec nic, neboť i tehdy jde o nouzi, když mají tak málo, že to nestačí na slušnou výživu a nejsou s to bez podpory svých dětí ukojiti své životní potřeby. S tohoto hlediska nelze souhlasiti s úsudkem napadeného rozsudku, že žalobce nebyl v nouzi proto, že mu obec poskytovala dříve celé zaopatření, byt a stravu v chudobinci a přispívá mu, an chudobinec z vlastní vůle opustil, měsíčně 90 Kč na byt a denní výživu. Právě to, že jest žalobci poskytována podpora podle zákona ze dne 3. prosince 1863 čís. 105 ř. zák., nasvědčuje tomu, že žalobce skutečně jest v nouzi, a nelze o tom pochybovati, že mu měsíčních 90 Kč, třebaže jest již jedenadevadesátiletým a nenáročným starcem, nezabezpečuje slušnou výživu, k níž náleží nejen byt a strava, nýbrž i šatstvo, obuv a lékařské ošetření (§ 672 a 673 obč. zák. a rozhodnutí čís. 5865 sb. n. s.). Nelze tudíž schváliti názor napadeného rozsudku, že by v souzeném případě povinnost, uložená dětem ustanovením § 154 obč. zák., postihla je teprve tehdy, až by žalobci chudinská podpora byla odebrána, a jeví se v tomto směru dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci

podle § 503 čis. 4 c. ř. s. opodstatněným. Poněvadž tu tedy jest první zákonná podmínka pro vyživovací povinnost dětí podle § 154 obč. zák., otcova nuznost, jest zkoumati, zda vyhověno i druhé zákonné podmínce, totiž, zda a pokud žalovaná dcera jest podle svých majetkových a výdělkových poměrů a vůbec podle své mohoucnosti s to, by přispívala na otcovo vydržování.

V souzeném případě bylo nižšími soudy zjištěno, že jest žalovaná od nejútlejšího mládí slabomyslná a není s to, by samostatně své věci obstarávala; že sama se trvale živiti nedovede, poněvadž své zaměstnání neustále opouští a jest částečně zbavena svéprávnosti; a posléz, že se žalovaná provdala za nemajetného nádeníka, že si při občasném zaměstnání kromě zaopatření vydělá asi 130 Kč měsíčně a že má po matce zděděný podíl asi 30.000 Kč. Hledě k těmto zjištěným skutkovým okolnostem a hledě zvláště k majetku 30.000 Kč, neschvaluje dovolací soud názor napadeného rozsudku, že jest tu nebezpečí nouze pro slabomyslnou žalovanou větší, než pro otce požívajícího chudinského zaopatření od obce; naopak dochází k závěru, že jest žalovaná podle zásad dále ještě uvedených s to a povinna starati se s ostatními sourozenci v poměru, jak bude určen, buď o slušné neb aspoň o nuzné zaopatření otce podle § 154 obč. zák. Jest tudíž dovolání žalobce i v tomto směru opodstatněno.

Ve věci nelze však ještě rozhodnouti, protože nižší soudy, vycházejíce z odlišného právního posouzení, neobíraly se blíže skutkovými a průvodními přednesy stran co do majetkových poměrů ostatních dětí žalobcových a nezjistily skutečnosti podstatné pro rozhodnutí tohoto sporu. Žalovaná totiž namítala, že žalobce má více dětí, které jsou v lepších majetkových poměrech než ona, a že by i ostatní děti byly povinny přispívati k výživě otce. Žalobce naproti tomu tvrdil, že ostatní děti žijí v poměrech nuzných a nejsou s to, by mu k výživě přispěly. Nejvyšší soud dovodil v rozhodnutích čis. 5865 a 7190, 7635 sb. n. s., že jsou děti, je-li jich několik, podle svých majetkových a výdělkových poměrů a vůbec podle své mohoucnosti povinny na vydržování rodičů přispívati, ne sice rukou společnou a nedílnou, ale každé dítě poměrně. Povinny jsou k tomu všechny děti tím způsobem, že jest hleděti i k těm, na nichž není se výživného domáháno; pokud některé dítě není s to zcela neb z části plniti svůj závazek, musí ostatní schopné děti doplniti to, čeho by se nedostávalo. Nemá-li některé dítě prostředky, spadá povinnost na děti ostatní, po případě na ono z nich, které má jmění. Pod pojmem »jmění« nerozumí se jen majetek v užším slova smyslu, nýbrž hospodářská mohoucnost dítěte. Nemohou-li děti podle svých poměrů opatřiti rodičům výživu slušnou, musí se rodiče spokojiti s výživou nuznou. Za všech okolností však tato povinnost, tkvící již v příbuzenském poměru dítěte k rodičům (Judikát čis. 236 čis. 1663 sb. Nowakovy a rozh. čis. 5865 sb. n. s.) stihá děti jen potud, pokud by samy neupadly v nouzi. Řízení zůstalo tudíž kusým, pokud nebylo vůbec zjištěno, kolik dítek má žalobce ze svých dvou manželství, jaké jsou jejich majetkové a výdělkové poměry, zvláště dcery Hermíny, jež jest manželkou úředníka a obdržela týž podíl dědický po matce jako žalovaná, a syna Františka, kovárníka ve Vídni. Tyto vady řízení jsou tak podstatné, že zabránily důkladnému vysvětlení a řádnému posouzení rozepře.